ROK XII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1937 ROKU

№ 9

USTAWA PATENTOWA

Polskie prawodawstwo patentowe opiera się na uchwalonej w 1924 r. ustawie „O ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych", nieznacznie znowelizowanej Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r.

Ustawa oparta jest raczej na romańskim systemie wydawania patentów, a więc na zasadzie rejestracji bez obowiązkowego badania nowości wynalazków. Jednak, jeśli przy badaniu zgłoszenia okazuje się, że wynalazek nie jest nowy, Urząd Patentowy odmawia udzielania patentu.

Charakterystyczną cechą ustawy jest sposób ujęcia stosunku prawa cywilnego i karnego do prawa administracyjnego i rozdział właściwości pomiędzy Urząd Patentowy, jako władzę administracyjną i zarazem orzekającą w sprawach publiczno-prawnych z jednej strony, a sądy, jako władze orzekające o roszczeniach prywatnoprawnych i karnych — z drugiej strony.

Prawo korzystania z patentu trwa przez lat 15 od udzielenia patentu. Jak wiadomo — istnieją trzy podstawowe teorie prawa patentowego, w myśl których ochrona wynalazków wynika albo z konieczności wynagrodzenia wynalazcy, albo zmierza ku dobru społeczeństwa, albo jest wynikiem umowy między wynalazcą a państwem. Nie przesądzając słuszności tej lub innej teorii trzeba stwierdzić, że w warunkach polskiej rzeczywistości ustawa patentowa przede wszystkiem powinna służyć celom poparcia krajowego przemysłu.

Ustawa obecnie obowiązująca pod niektórymi względami nie odpowiada powyższemu postulatowi, powinna więc ulec nieznacznym uzupełnieniom i modyfikacjom, które lepiej chroniły by interesy krajowej wytwórczości.

Należy bowiem podkreślić, że większość poważniejszych zgłoszeń patentowych pochodzi z zagranicy. Polska, wskutek znanych przyczyn polityczno-gospodarczych, nie mogła przez długie lata podążać w swym rozwoju technicznym za innymi krajami. Nie ma powodów, dla których miałby nasz kraj ponosić zbyt ciężkie ofiary na rzecz krajów bogatszych i więcej uprzemysłowionych.

Nie mogąc tutaj szczegółowo analizować postanowień obecnej ustawy oraz pożądanych poprawek, ograniczamy się do kilku najistotniejszych przykładów. Ponieważ prawo korzystania z wyłączności trwa lat 15 od wydania patentu, a poprzednie formalności w Urzędzie Patentowym trwają zwykle szereg lat, więc faktyczna ochrona patentowa przedłuża się do lat 18 lub 20-tu — chroniąc przez ten cały czas uprawnienia zagranicznych właścicieli patentów.

Należało by zmierzać do skrócenia tego czasu, wprowadzając postanowienie o 15-toletnim okresie ochrony patentowej, poczynając *od daty zgłoszenia.*

Niezmiernie charakterystyczny jest szeroki zakres zastrzeżeń patentowych, zgłaszanych z zagranicy. Wynika to z nadmiernych pożądań firm zgłaszających patenty, a w swych skutkach prowadzi do zatamowania możliwości wytwórczych w niektórych dziedzinach naszego przemysłu. Tym niezdrowym apetytom należy przeciwstawić przepisy wymagające ścisłego sformułowania zastrzeżeń patentowych, które powinny obejmować *faktyczne* nie zaś *możliwe* wynalazki.

Koniecznością jest uzupełnienie naszej procedury udzielania patentu systemem wywoławczym, który stronom zainteresowanym umożliwi dostarczenie argumentów, że dany patent nie powinien być udzielony, lub też powinien być znacznie ograniczony.

Międzynarodowa Konwencja Ochrony Własności Patentowej, podpisana w Paryżu w r. 1883, nakłada pewne zobowiązania na Polskę, która ratyfikowała Konwencję w r. 1919. Ale nie należało by naszego liberalizmu posuwać tak daleko, aby ratyfikować wszystkie zmiany tekstu konwencji. Zmiany te, uchwalone na kolejnych konferencjach międzynarodowych (ostatnia odbyła się w r. 1934 w Londynie) są wyrazem nacisku państw wysoko przemysłowych, które pragną wzmocnić swoje przywileje a często — i swoje monopole.

W okresie autarchicznych tendencji na wszystkich polach polityki i ekonomii nie widzimy motywów dla ulegania takiemu naciskowi. Znamy wszak dobrze wartość frazesów o współdziałaniu międzynarodowym.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Zakłady Chemiczne „Kutno" Sp. Akc., przerabiające dotychczas spirytus na spirytus odwodniony do celów napędowych, uruchomiły obecnie nowe działy produkcji, oparte na spirytusie. Mianowicie rozpoczęto fabrykację i wypuszczono na rynek sprzedażny następujące produkty:

alkohol butylowy (normalny),
aldehyd octowy,
aldehyd krotonowy.

NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI W PRZEMYŚLE

Związek Przemysłu Chemicznego jest jedną z pierwszych organizacyj gospodarczych, które zajęły się zwalczaniem niebezpiecznych wypadków przy pracy. Sekcja Bezpieczeństwa Pracy, działająca pod przewodnictwem p. Dr. A. Hirszowskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego, rozwija od paru lat pożyteczną działalność, której zewnętrznym przejawem są ogłaszane instrukcje bezpieczeństwa pracy. Przypominamy, że w roku ubiegłym ogłoszone zostały trzy instrukcje bezpieczeństwa: przy użytkowaniu i przewożeniu kwasu siarkowego, przy przewożeniu, przechowywaniu i użytkowaniu sody żrącej oraz instrukcja bezpieczeństwa w fabrykach barwników i organicznych produktów przejściowych.

Prace Sekcji rozwijają się nadal, przyciągając coraz liczniej inżynierów, interesujących się zagadnieniem bezpieczeństwa pracy. Wtedy tylko działalność Sekcji może być celowa i owocna, jeśli oparta będzie na wszechstronnym i źródłowym materiale. Materiałem takim są przede wszystkim opisy nieszczęśliwych wypadków, zgłaszane zresztą z mocy obowiązujących w Polsce przepisów do Zakładu Ubezpieczeń. Wskutek tego, sporządzenie dodatkowego egzemplarza takiego zgłoszenia i nadesłanie go do Związku Przemysłu Chemicznego nie jest połączone z jakimkolwiek wysiłkiem ze strony fabryki, gdzie zdarzył się wypadek. Jeszcze w roku ubiegłym, a zwłaszcza w roku bieżącym — wiele przedsiębiorstw, należących do Związku, stosuje się do naszych wskazówek i stale nadsyła odpisy zgłoszeń o nieszczęśliwych wypadkach. Ale niektóre fabryki nie komunikują nam o tym, choć zebranie dokładnego materiału statystycznego bezspornie leży w interesie przemysłu.

Dlatego też z całym naciskiem zwracamy się do wszystkich fabryk chemicznych w Polsce z prośbą o regularne nadsyłanie nam odpisów omawianych zgłoszeń, gdyż w ten sposób przyczynią się do ułatwienia działalności Sekcji Bezpieczeństwa Pracy Związku Przmysłu Chemicznego.

POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY

Polski Komitet Normalizacyjny wkroczył w 13-ty rok swego istnienia. W ubiegłych latach P. K. N. wykazał się pokaźnym plonem prac: wydał 1.050 norm i przepisów, ma obecnie w opracowaniu ok. 400 nowych norm we wszystkich dziedzinach wytwórczości. Normy P. K. N. stają się coraz szerszą podstawą unormowanej produkcji. Na uwagę przemysłu chemicznego zasługują normy, opracowywane przez Komisję Technologii Chemicznej P. K. N. w dziale artykułów chemicznych. Przypominamy, że w roku ubiegłym np. zostały przez P. K. N. przyjęte i opublikowane następujące normy, interesujące bezpośrednio przemysł chemiczny:

oleina, gliceryna destylowana, gliceryna farmaceutyczna, ogólne metody badania farb suchych, metody badań materiałów ogniotrwałych, formaty cegły ogniotrwałej. Ponadto, zostały zgłoszone do przyjęcia normy mydła rdzeniowego i mazistego, zaprawy smołowej i lepnika do tektur smołowanych, smoły do smarowania dachów i pobierania prób tej smoły.

Polski Komitet Normalizacyjny znalazł się jednak, po 12-tu latach istnienia w trudnościach finansowych. Budżet Komitetu oparty jest o subwencje i składki, które jednak w ostatnich latach zmalały, nie pozwalając zrównoważyć budżetu P. K. N.

Likwidacja działalności Komitetu niewątpliwie przyniosła by szkodę życiu gospodarczemu, przekreśliła by osiągnięty w ciągu ubiegłych lat postęp w tej dziedzinie i nie pozwoliła na kontynuowanie bardzo pożytecznych prac normalizacyjnych.

W tym stanie rzeczy zwracamy uwagę na pożyteczną działalność P. K. N. i, zgodnie z uchwałami Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego, zwracamy się do zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych z wezwaniem o subwencje stałe lub doraźne subsydia dla P. K. N.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Biuro Traktatowe przystąpiło do zbierania materiałów dotyczących wywozu do *Argentyny, Brazylii, Chile, Urugwaju* i *Paragwaju* w związku z możliwością podjęcia rokowań handlowych z tymi krajami.

Zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne otrzymały bezpośrednie zapytanie Związku w tej sprawie.

Polski Instytut Rozrachunkowy (Warszawa, Moniuszki 10) ogłosił nowe „Tymczasowe informacje dla eksporterów towarów polskich do *Jugosławii*", w związku z przyjęciem rozrachunku z tym krajem od Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego.

Biuro Traktatowe, na zlecenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu, rozpisało ankietę w sprawie rejestracji należności zamrożonych w *Rumunii*. Odpowiedzi na ankietę winny być nadsyłane bezpośrednio do Biura Traktatowego (Wiejska 10) na specjalnych formularzach. Formularze te otrzymać można w Związku.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 12 „Informatora Eksportowego").

Finlandia. Tymczasowy zakaz przywozu makuchów.

Rumunia. Wprowadzenie zakazu przywozu na siarczan glinu.

Unia Południowo-Afrykańska. Obniżenie ceł na farby i lakiery do produkcji samochodowej. Cło na farby olejne uległo podwyższeniu.

KRONIKA

Otrzymaliśmy kolejne komunikaty służby prasowej „Dechema", przypominające, że tegoroczna wystawa aparatury chemicznej (Achema VIII) otwarta będzie we Frankfurcie nad Menem w lipcu r. b.

Dn. 21 kwietnia r. b., w lokalu Stowarzyszenia Elektryków Polskich, odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji Patentowej, zorganizowanej przez szereg związków technicznych i gospodarczych.

Zebraniu przewodniczył Inż. Kühn, a referat na temat konieczności i kierunku zmian ustawy patentowej wygłosił Inż. St. Trzetrzewiński. Dyskusja ujawniła konieczność wprowadzenia do ustawodawstwa patentowego takich zmian, które odpowiadają potrzebom przemysłu krajowego.

W celu opracowania memoriału, szczegółowo przedstawiającego postulaty nowelizacyjne, zebranie wybrało Podkomisję Redakcyjną. Ze strony wytwórczości chemicznej członkami Podkomisji zostali pp.: Inż. W. Hennel i Inż. E. Trepka.

Nakładem Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych w Warszawie wydane zostały Przepisy Celne o świadectwach pochodzenia oraz zestawienie umów handlowych według stanu z dnia 1 marca 1937 r., opracowane przez p. W. Boy'a, radcę Ministerstwa Skarbu.

Poza przepisami o świadectwach pochodzenia i zestawieniem umów handlowych wraz z podaniem ważniejszych postanowień zawartych w tych umowach — wydawnictwo podaje również treść okólników i rozporządzeń Ministerstwa Skarbu, dotyczących stosowania i interpretacji umów handlowych.

Nowy wydawnictwo stanowiące zbiór cennych i niejednokrotnie koniecznych informacji dla wszystkich stykających się z obrotem handlowym z zagranicą, zapełnia dotychczasową lukę, jaka istniała w tym zakresie na polskim rynku księgarskim.

W dniu 28 b. m. odbyło się pod przewodnictwem p. Dyr. W. Bereszki posiedzenie sekcji gumowej, skupiającej fabryki gumowe zrzeszone w Związku. Porządkiem obrad objęte były sprawy: przywozu kauczuku surowego, używania sadzy krajowej przez przemysł gumowy, ubezpośrednienia zakupów kauczuku oraz sprawy bieżące. W ostatnim punkcie porządku obrad wywiązała się obszerniejsza dyskusja nad sprawą dumpingowego przywozu opon i dętek rowerowych, który wyrządza znaczne szkody wytwórczości krajowej.

Odbyło się w Związku kolejne posiedzenie przedstawicieli fabryk farb i lakierów oraz farb graficznych wspólnie z przedstawicielami fabryk sadzy. Celem posiedzenia było osiągnięcie zbliżenia stanowisk w zakresie używania sadzy produkcji polskiej przez fabryki farb.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 10 z dn. 20 kwietnia r. b. ogłoszony został pod poz. 345 okólnik Min. Skarbu w sprawie uwierzytelniania przez Urzędy Celne odpisów pozwoleń celnych dla banków dewizowych.

Dotychczas bowiem istniały pewne trudności przy legitymowaniu bankom dewizowym (celem uzyskania przydziału dewiz) takiego dokonanego importu, jaki był uskuteczniony bez zezwoleń przywozu, t. j. w przypadku uzyskania ulgi celnej na podstawie zezwolenia Min. Skarbu. Obecnie Urzędy Celne otrzymały prawo uwierzytelniania podobnych odpisów.

Trzeba zresztą wskazać, że niezależnie od wydania powyższego okólnika, Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do Min. Skarbu z wnioskiem o automatyczne wystawianie dodatkowych egzemplarzy zniżek celnych, celem przedstawiania bankom dewizowym; wówczas bowiem odpadnie konieczność sporządzania i uwierzytelniania odpisów zezwoleń na zniżkową odprawę celną, podobnie jak to obecnie ma miejsce przy wydawaniu zezwoleń przywozu.

E C H A

* Dn. 25 kwietnia p. Dr. Władysław Sachs, Dyrektor Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie, obchodził 40-letni jubileusz swej działalności przemysłowej. Jubilatowi składamy najlepsze życzenia dalszej pomyślnej i owocnej pracy.

* Dn. 28 kwietnia r. b. odbyła się w Toruniu uroczystość poświęcenia i uruchomienia działu produkcji mas plastycznych (produkty kondensacji kazeiny i formaliny) w fabryce Sp. Akc. „Polchem". W uroczystości wzięli udział przedstawiciele miejscowych władz cywilnych i wojskowych z Wojewodą Pomorskim, p. Min. Raczkiewiczem na czele, oraz przedstawiciele władz centralnych z Vice-Dyrektorem Dep. Przem. w Min. Przemysłu i Handlu, p. M. Wierusz-Kowalskim na czele.

* Na odbytym w dn. 16 kwietnia Walnym Zgromadzeniu Związku Polskich Olejarni — Zarząd Związku ukonstytuował się na r. 1937 następująco: P. Inż. S. Trocki — Prezes, p. Inż. J. Podraszko — Vice-Prezes, Dyr. L. Abramowicz — Vice-Prezes. Na członków Zarządu powołano pp.: Dr. J. Potoka, Dyr. A. Mazura, Inż. J. Radomyskiego.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Artykuł	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.50
Ałun chromowy	0.82
Ałun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	1.15
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.95
Dwuchromian sodu	1.65
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.35
„ „ „ II	1.15
Dekstryna biała	0.62
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.80
Fosforan sodowy 3[1] zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.20
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.55
Kalafonia krajowa	0.69
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	1.40
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.65
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	5.—
Litopon 30%	0.87
Minia ołowiana 99/100%	1.50
Minia żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.72
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej rycynowy medyczny	2.30
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Bejca dla skór „Peroly" franc.	1.40
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.20
Siarka	0.35
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	1.10
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI — Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11